

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

Дипломна робота
магістра

з теми: «РОЗРОБКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ
ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА»

Виконав: студент 2 курсу, групи ООб1–М17з

Галузь знань 07 Управління та
адміністрування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Рекис Олексій Іванович

Керівник Буторіна В. Б., кандидат
економічних наук, старший викладач

Рецензент Лисак В.Ю., кандидат економічних
наук, доцент

2017 – 2018 р.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ I. ЗАПАСИ ЯК ЕЛЕМЕНТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	7
1.1. Підприємства житлово-комунального господарства як об'єкт обліку	7
1.2. Облікова політика та її значення в системі обліку	14
1.3. Завдання та основні функції управління запасами	19
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	26
2.1. Характеристика комунального підприємства «Бучацький комбінат комунальних підприємств»	26
2.2. Аналіз облікової політики на підприємстві житлово-комунального господарства (на прикладі КП «Бучацький комбінат комунальних підприємств»)	33
2.3. Організація обліку запасів на складі та виробничих запасів (на прикладі КП «Бучацький комбінат комунальних підприємств»)	48
РОЗДІЛ III. ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	65
3.1. Оптимізація організації управління запасами на комунальному підприємстві «Бучацький комбінат комунальних підприємств»	65
3.2. Контроль за правильністю формування та застосування облікової політики підприємства	69
3.3. Оптимізація управління запасів на комунальному підприємстві «Бучацький комбінат комунальних підприємств»	74
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83

ДОДАТКИ

88

Додаток А. Бухгалтерські записи відображення в обліку операцій з малоцінними та швидкозношуваними оборотними активами

Додаток Б. Використання типових первинних документів з обліку виробничих запасів на КП «Бучацький комбінат комунальних підприємств»

Додаток В. Переваги та недоліки методів оцінки вибуття запасів, встановлених П(С)БО 9 «Запаси»

Додаток Г. Відображення в бухгалтерському обліку переоцінки (уцінки і дооцінки), нестач і втрат від псування запасів

Додаток Д. Використання субрахунків рахунка 20 «Виробничі запаси»

комунальним підприємством «Бучацький комбінат комунальних підприємств»

Додаток Е. Узагальнена кореспонденція рахунків з відображення руху запасів на комунальному підприємстві «Бучацький комбінат комунальних підприємств» за 2017 р.

Додаток Ж. Характеристика основних показників діяльності Комбінату

Додаток И. Звіт про фінансові результати за 2016 р.

Додаток К. Примітки до річної фінансової звітності

Додаток Л. Баланс за 2017 р.

Додаток М. Наказ про облікову політику

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ЖКГ – житлово-комунальне господарство.

ЖКП – житлово-комунальні послуги.

П(С)БО – Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

МШП – малоцінні та швидкозношувані предмети.

ЦК – Цивільний кодекс України.

КП – комінальне підприємство.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Вивчення проблематики теорії та практики бухгалтерського обліку і контролю щодо їх удосконалення має важливе значення в сучасних умовах господарювання. Підвищення рівня ефективності бухгалтерського обліку та посилення контролю за діяльністю підприємств, установ та організацій в Україні є основою зміцнення фінансово-господарської дисципліни як на мікро- так і на макроекономічному рівнях.

Удосконалення обліку і контролю матеріальних запасів має принципове значення для посилення соціально-економічної віддачі коштів і капіталу, які використовуються підприємством для досягнення кінцевої мети його діяльності – отримання прибутку.

Завдяки функціонуванню сектору житлово-комунального господарства здійснюється життєзабезпеченість населення та промисловості, від чого залежить ефективність їх діяльності. У світлі цього актуальності набувають питання обліку підприємств житлово-комунального господарства. А сама організація обліку в цій галузі обумовлена наявністю певних особливостей, притаманних саме для ЖКГ.

У свою чергу, питання облікової політики підприємства в системі управління його запасами у комунальній галузі не достатньо висвітлено у науковій літературі саме в частині практичних рекомендацій щодо розробки та реалізації.

Об'єкт дослідження. Система управління запасами підприємства.

Предмет дослідження. Облікова політика у системі управління запасами підприємства житлово-комунального господарства.

Мета дослідження. Визначити шляхи оптимізації облікової політики у системі управління запасами підприємства житлово-комунального господарства.

Завдання дослідження:

1. Згрупувати особливості житлово-комунального господарства в частині їх впливу на формування облікової політики щодо обліку запасів.

2. Обґрунтувати значимість облікової політики в прийнятті економічних рішень і запропонувати її структуру, яка доцільна на підприємстві житлово-комунального господарства.

3. Поівняти концептуальні підходи до управління запасами та розглянути їх теоретичну сітність.

4. Розробити етапи аналізу діяльності підприємства житлово-комунального господарства з урахуванням особливостей глугі та апробувати цей аналіз для для обраного комунального сбекта господарювання.

5. Ознайомитись з документообігом КП «Бучацький комбінат комунальних підприємств» и, якими регламентується робота бухгалтерської служби підприємства з метою виявлення його недоліків.

6. Розробити шляхи усунення неточностей при організації первинного обліку на комунальному підприємстві «Бучацький комбінат комунальних підприємств».

7. Виходячи з аналізу управління запасами на дослідосліджуваному Комбінаті, запропонувати кроки щодо його оптимізації

Методи дослідження: метод хронологічного і систематичного спостереження; метод вимірювання господарських засобів і процесів; метод реєстрації та класифікації даних з метою їх систематизації; метод узагальнення інформації з метою оптимізації звітності.

Апробація результатів дослідження. Тези доповіді на тему «Суперечності в діяльності житлово-комунального господарства України та шляхи їх вирішення» на ІХ всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Майбутній науковець – 2018» (14 грудня 2018 р., м. Сєверодонецьк).

Структура дипломної роботи. Дипломна робота складається з 3-х розділів, 9-ти підрозділів, вступу, висновків, 6-ти додатків, 56 –ти бібліографічних джерел. Містить 11 рисунків і 14 таблиць.

ВИСНОВКИ

У зв'язку з видом діяльності обраного підприємства у роботі визначено структуру житлово-комунального господарства і наведено класифікацію житлово-комунальних послуг. Особливості комунальної галузі обумовлюють подальшу побудову бухгалтерського обліку, тому їх розподілено на фундаментальні та похідні. Розглянуто і сучасні особливості ЖКГ. Зокрема, вивчення законодавства України у частині надання житлово-комунальних послуг уможливило виявлення ряду невідповідностей функції балансоутримувача і управителя.

Аналіз тенденцій комунальної галузі уможливив встановлення специфіки ведення обліку. Так, що для підприємств водо-, теплопостачання та водовідведення найбільш характерну класифікацію запасів з відображенням в робочому плані рахунків. Обґрунтовано доцільність поширення в практиці комунальних підприємств постійної системи обліку запасів, яка передбачає безперервне відображення в обліку змін у складі запасів.

Акцентовано увагу на значимості облікової політики в прийнятті економічних рішень, наведено завдання та мету облікової політики. Систематизовано об'єкти, елементи та види облікової політики.

Запропоновано структуру облікової політики, яка доцільна на підприємстві житлово-комунального господарства: облікова політика, організація бухгалтерського обліку на підприємстві, організація праці облікового персоналу, організація ведення обліку та складання звітності, об'єкт обліку.

Розмежовано класифікацію запасів за стандартами обліку та для цілей бухгалтерського обліку. Виокремлено запаси, на які не поширюються норми П(С)БО 9 «Запаси». Визначено цілі та завдання управління запасами. Розглянуто концептуальні підходи до управління запасами: максимізації запасів, оптимізації запасів, оптимізації запасів.

Наведено бухгалтерські записи відображення в обліку операцій з малоцінними та швидкозношуваними оборотними активами.

Розроблено етапи аналізу діяльності підприємства житлово-комунального

господарства з урахуванням особливостей глумі: охарактеризовано основні показники діяльності досліджуваного підприємства за 2015–2017 рр.; проаналізовано дебіторську заборгованість; проаналізовано показники рентабельності; проаналізовано показники ліквідності балансу; проаналізовано показники фінансової стійкості.

Аналіз показав, що протягом досліджуваного періоду підприємство працювало фактично з нулевим результатом. Маючи збитки, воно не змогло за звітний період підняти коефіцієнти рентабельності активів та продаж, навіть збільшивши рентабельність власного капіталу. В загальному показники рентабельності залишаються вкрай незадовільними. Проте, мав місце певний ріст ділової активності досліджуваного підприємства.

Враховуючи те, що практика свідчить, що питанням класифікації, формування номенклатур ТМЦ, документального оформлення на підприємствах приділяється недостатньо уваги, розглянуто структуру бухгалтерської служби комунального підприємства.

Вивчено документи, якими регламентується робота бухгалтерської служби підприємства. Первинний облік як початкова стадія господарського обліку досліджено в частині використання первинних документів: законодавче регулювання в Україні, наведено групи документів обліку (форм суворої звітності, типових форм, спеціалізованих форм, документи, форми яких розробляються підприємствами самостійно).

На основі вивчення документообігу на досліджуваному підприємстві запропоновано схему документообігу з надходження, зберігання та вибуття запасів і форму обліку. Облік виробничих запасів узагальнено. З метою виявлення недоліків документообігу у роботі деталізовано за даними Комбінату: надходження матеріальних цінностей, переміщення товарно-матеріальних цінностей, діяльності складського господарства.

Проаналізовано порядок проведення синтетичного та аналітичного обліку запасів на досліджуваному підприємстві. Розглянуто кореспонденцію рахунків, яка складається на підприємстві для відображення руху запасів.

Процес управління запасами оптимізовано за трьома етапами: аналіз складу, структури, динаміки загальної величини запасів за підсумками попередніх періодів; оптимізація загальної суми запасів і розміру основних груп запасів, що включаються до складу поточних активів; побудова ефективних систем контролю за рухом запасів в компанії.

Вдосконалено посадову інструкцію бухгалтера з обліку виробничих запасів для комунального підприємства «Бучацький комбінат комунальних підприємств».

Підкреслено необхідності підсилення контролю у процесі формування та застосування облікової політики підприємства.

Визначено мету і завдання контролю за правильністю формування та застосування облікової політики підприємства. Процес етапізовано. Вказаний вид контролю структуровано за напрямками: контроль за обліковою політикою, контроль за організацією праці облікового персоналу, контроль за документальним супроводом облікової політики підприємства.

Запропоновано шляхи усунення неточностей при організації первинного обліку на комунальному підприємстві «Бучацький комбінат комунальних підприємств». Зокрема, рекомендована удосконала форма журналу реєстрації довіреностей для досліджуваного підприємства. Наголошено на доцільності використання прибуткового ордеру і надано зразок типового бланку прибуткового ордеру, з якого виключено елементи, які дублюються або є зайвими. Вдосконалено фрагмент графіку документообігу з обліку виробничих запасів досліджуваного комбінату.

Проведене дослідження управління запасами на комунальному підприємстві «Бучацький комбінат комунальних підприємств» уможливило розробку переліку кроків щодо його оптимізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2010. 392 с.
2. Архипенко С.В. Фінанси комунальних підприємств: аналіз проблем розвитку ЖКГ України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Економічні науки». 2014. №9. С.174–177.
3. Крупка Я.Д, Монастирська Т.Б.. Реформування в системі житлово-комунального господарства України: виклики, пріоритети та бар'єри. *Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку регіонів*. Видавець Віктор Дяків, 2015. С.178–181.
4. Поважний О.С. Наукові засади реформування і розвитку житлово-комунального господарства: монографія. Черкас и: Брама-Україна, 2010. 331 с.
5. Журавель Н. Облік в ОСББ – за всіма правилами. *Баланс*. 2011. № 69.
6. Бубенко П.Т., Димченко О.В. Житлово-комунальне господарство регіону як системний об'єкт дослідження якісних характеристик. *Регіональна економіка*. 2011. № 4. С. 57–66.
7. Василенко П. Обережно: ОСББ! Київ: Знання України. 2012. 95 с.
8. Гаєцька-Колотило Я.З. Стан та перспективи законодавчого регулювання житлових (житлово-будівельних) кооперативів в Україні. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 9. С. 50–56.
9. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 06.10.98 №163-XIV. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19> (дата звернення 25.11.18р.)
10. Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 07.06.2018 № 2454-VIII. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19> (дата звернення 25.11.2018 р.)
11. Дубас А.О. Оцінка ефективності системи управління підприємствами житлово-комунальної сфери. *Економіка та держава*. 2012. № 6. С. 42–43.
12. Журавльова Г. «Реанімація» для ЖКГ. *Фінансовий контроль*. 2012. №5. С. 53–55.

13. Костецький В.В. Перспективи інвестиційно-інноваційного розвитку житлово-комунального господарства України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. Вип. 2. С.82–91.
14. Цивільний кодекс України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (дата звернення 25.11.2018 р.)
15. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. 373 с.
16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 1999, №40. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення 25.11.18 р.)
17. Барановська Т.В. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит». Житомир, 2004. 283 с.
18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_020. (дата звернення 25.11.2018 р.)
19. Сторожук Т.М. Облікова політика підприємства: сутність та призначення. URL : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvnudpsu/2009_3/2009_3_Storozuk.pdf. (дата звернення 25.11.2018 р.)
20. Пушкар М.С., М.Т. Щирба. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2010. 260 с.
21. Патарідзе-Вишинська М.В. Облікова політика: теорія і практика. URL : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/eui/2009_1/09pmvtip.pdf. (дата звернення 25.11.18 р.)
22. Пархоменко В.М., Баранцев П.П. Реформування бухгалтерського обліку в Україні: Плани рахунків: загальний та спрощений. Регістри бухгалтерського обліку. Луганськ: «Футура» ДСД «Лугань», 2001. 464 с.
23. Бойко Л.Г. Конспект лекцій для самостійного вивчення дисципліни «Облікова політика підприємства» (для студентів III заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, галузі знань 0305 «Економіка і

підприємництво», на пряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»). Харків : ХНАМГ, 2010. 178 с.

24. Янчева Л.М. Аудит : навч. посіб. / Л.М. Янчева, З.О. Макеєва, А.О. Баранова та ін. Київ : Знання, 2009. 335 с.

25. Про положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. №246. URL : http://vobu.ua/ukr/documents/item/nakaz-ministerstva-finansiv-ukrajini-vid-20-zhovtnya-1999-r-246?app_id=23. . (дата звернення 25.11.2018 р.)

26. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти»: постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 1998 року. №1706 URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01>. (дата звернення 25.11.2018 р.)

27. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» : Наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 №91. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>. . (дата звернення 25.11.2018 р.)

28. Хомяков В.І., Кошеленко С. В. Сучасні тенденції в управлінні запасами підприємств та моделювання запасів. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету*. 2012. Вип. 32. Ч. I. С. 3–8.

29. Жук В.М. Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки: монографія. Київ : ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2012. 454 с.

30. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI / поточна редакція від 17.01.2015. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 12.10.2017).

31. Про затвердження Змін до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 11.04.17 р. № 427. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>. . (дата звернення 25.11.2018 р.)

32. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів : Наказ Міністерства статистики України від 10 січня 2007 р. №2.

URL : <https://zakon.help/law/2/>. . (дата звернення 25.11.2018 р.)

33. Левицька С.О., Осадча О.О. Концептуальні поняття складових документообігу на вітчизняних підприємствах. *Вісник ЖДТУ*. 2011. № 3(57). С.79–81.

34. Шарманська В.М. Первинна документація і реєстри бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Київ : Знання-Прес, 2003. 268 с.

35. Про затвердження типових форм первинного обліку : Наказ Міністерства статистики України №352 від 29.12.95. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352202-95>. . (дата звернення 25.11.2018 р.)

36. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства : Наказ Міністерства статистики України від 27 червня 2013 р. №635. <https://zakon.help/law/2/>. (дата звернення 25.11.2018 р.)

37. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік, за національними стандартами. Харків : Алерта, 2011. 1044с.

38. Пузыня Т.А. Оценка активов по справедливой стоимости. *Економика сільськогосподарських і переробляючих підприємств*. 2012. № 6. С. 38–39.

39. Облік в сфері послуг: навч. посіб. / З. В. Задорожний, Є. К. Ковальчук, В. М. Панасюк, О. Г. Бродовська. Тернопіль : Крок, 2012. 127 с.

40. Сидоренко І.В., Сопільник А.О. Облікова політика підприємства в Україні: теорія і практика. URL http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/science_vesnik/1_7e_2011/article/11SIVUTP.pdf. (дата звернення 25.11.2018 р.)

41. Легенчук С.Ф. Креативний облік в національній системі бухгалтерського обліку. *Міжнародний зб. наук. праць. Теорія та методологія бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. Вип. 2(14). 2009. С. 88–101.

42. Аудит: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. / за ред. Г.М. Давидова, М.В. Кужельного. Київ, 2009. 495 с.

43. Щирба М.Т., Щирба І.М. Організаційний аспект аудиту облікової політики. URL : <http://eztuir.ztu.edu.ua/3560/> (дата звернення 25.11.2018 р.)

44. Полякова Л.М., Билень З.В.. Методика аудиту установчих документів та облікової політики підприємства. *Вісник ТНЕУ*. 2009. № 3. С. 468–474.

45. Полякова Л.М., Билень З.В. Методика аудиту установчих документів та облікової політики підприємства. *Вісник ТНЕУ*. 2009. № 3. С. 468–474.
46. Крот Ю.М. Шляхи покращення обліку виробничих запасів на підприємствах. *Збірник наукових праці ЧДТУ*. 2010. №26 (1). С. 213–216.
47. Шендригоренко М.Т. Облік виробничих запасів: актуальні питання та напрямки їх вирішення. *Вісник Криворізького економічного інституту*. 2013. №2. С. 102–106.
48. Гордіїв вузол житлово-комунального господарства. *Фінансовий контроль*. 2011. № 6. С. 46–49.
49. Діяльність у сфері житлово-комунального господарства: ОСББ, ЖБК, ЖЕКи. *Баланс*. 2011. № 69. С. 3-48.
50. Хомин О.П. Облікова політика в контексті методологічного обґрунтування сутності дефініцій. URL : <https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cashe:z5gMCTSFEVUJ:www.univer.km.ua/visnyk/1388.pdf> (дата звернення 25.11.18 р.)
51. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. *Баланс*. 2015. №1. 120 с.
52. Кравчук О. Особливості обліку майна комунальних підприємств. *Баланс*. 2009. № 86-87. С. 49–50.
53. Головченко О.О., Головченко Н.Ю. Передумови реформування сфери обслуговування комунального житлового фонду та прибудинкових територій. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки*. Вип. 22. Ч.1. Кіровоград : КНТУ, 2012. С. 342–346.
54. Посилаєва К.І., Крот Ю.О. Оцінка виробничих запасів при їх використанні. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vkhnauekon/2011_8/pdf/24.pdf (дата звернення 25.11.2018 р.)
55. Олійник Т.О., Дем'яненко І.С. Вибір методу оцінки виробничих запасів на промислових підприємствах в умовах кризи URL : www.rusnauka.com/27_NNM_2009/Economics/52841.doc.htm. (дата звернення 25.11.2018 р.)
56. Гейер Е.С. Проблеми суміщення бухгалтерського і податкового обліку запасів / Е.С. Гейер // *Вісник ДонДУЕТ*. – 2006. – № 4/2. – С. 148-152.